

PORODIČNA SAVJETOVALIŠTA - ISLAMSKA ZAJEDNICA MOŽE PONUDITI NEŠTO NOVO

Azra IBRAHIMOVIĆ

Sažetak

U Bosni i Hercegovini postoji evidentan broj institucija i ustanova; državnih, privatnih i nevladinih, koje se bave pružanjem pomoći u rješavanju bračnih/porodičnih problema, a ipak se pokazuje i potreba je da se u sveobuhvatniju brigu za porodicu, aktivnije uključe i vjerske zajednice. U ovom radu autorica predstavlja koncept kojim odgovara na pitanje, na koji način se IZ u BiH može aktivnije uključiti u proces poboljšanja mentalnog zdravlja i rješavanja bračnih i porodičnih problema muslimana i muslimanki u BiH, i koji zagovara osnivanje Centara za islamsko savjetovanje pri Islamskoj zajednici BiH.

Institucija braka u našem društvu prilično je destabilizirana i s pravom se može kazati da su joj temelji poljuljani. Mnogo je razloga za ovakvo stanje. Neki od faktora koji značajno utječu na destabilizaciju institucije braka u BiH su nepovoljni socio-ekonomski uslovi, te nerealizirana očekivanja i nedovoljno stabilni pozitivni stavovi o braku i problemima uopće, onih koji stupaju u bračnu zajednicu. Puno se govori o raznim statistikama vezanim za sve manji broj sklopljenih brakova, odgođenu dob stupanja u brak i povećan broj razvoda. Međutim, nedovoljno su istraženi razlozi za ovakve pojave, a još manje se radi na sistematskoj pomoći osobama koje imaju bračnih ili porodičnih problema.

Iako postoji evidentan broj institucija i ustanova; državnih, privatnih i nevladinih, koje se bave pružanjem ovakve vrste pomoći, ipak je to nedovoljan broj i neophodno je da se u prevazi- laženje problema uključe i vjerske zajednice.

Veliki broj osoba koje se izjašnjavaju kao muslimani i muslimanke doživljavaju Islamsku zajednicu kao instituciju kojoj vjeruju i koja ima kredibilitet da se aktivnije uključi u rješavanje nekih od problema muslimanske zajednice. S jedne strane, povjerenje u ovu instituciju i s druge strane snaga vjere koju zagovara bračnu zajednicu, mogu biti izuzetno važni faktori u rješavanju mnogih psihosocijalnih problema građana, pa tako i problema vezanih za brak i porodicu. Kvalitet bračne veze utiče na opće mentalno zdravlje pojedinca i stoga je važno iskoristiti sve raspoložive kapacitete kako bismo poboljšali i unaprijedili život građana u BiH. Svoj doprinos unapređenju mentalnog zdravlja naših građana već duži niz godina daje i Centar za edukaciju i istraživanje Nahla, osnivanjem psihološkog i porodičnog savjetovališta u kojem se pored ostalih radi i sa osobama koje imaju bračnih ili porodičnih problema. Smatrajući da naše iskustvo može biti korisno Islamskoj zajednici u nastojanjima da se jače i sistematičnije angažira u ovoj oblasti, u nekim ranijim razgovorima sa nadležnim institucijama predlagale smo i osnivanje Centara za islamsko savjetovanje.

Kako Islamska zajednica može doprinijeti poboljšanju mentalnog zdravlja i rješavanju bračnih i porodičnih problema muslimana i muslimanki u BiH?

Osnivanjem Centara za islamsko savjetovanje pri Islamskoj zajednici BiH koji će se temeljiti

na islamskim načelima i vrijednostima uz primenu savremenih spoznaja iz oblasti psihologije, filozofije, sociologije, antropologije i drugih disciplina koje se bave proučavanjem čovjeka.

Doprinos Islamske zajednice u poboljšanju mentalnog zdravlja pojedinaca i izgradnji zdravije i stabilnije porodice i društva može se ostvariti kroz otvaranje savjetovališta u kojem bi bili angažirani imami ili drugi službenici i službenice Islamske zajednice i gdje bi se radilo isključivo savjetovanje, za koje nije neophodno da ga rade psiholozi ili drugi stručnjaci iz oblasti mentalnog zdravlja. Neophodno je dodatno educirati imama ili drugog vjerskog službenika/cu koji će biti angažirani u savjetovalištu iz oblasti psihologije i savjetovanja.

U pristupu klijentu ovi centri koristili bi vjerski pogled na čovjeka, brak i porodicu, onako kako su definirani Kur'anom i islamskim učenjem. Uzimali bi u obzir osobu kao jedinku koja ima odgovornost prema samoj sebi, odgovornost prema Bogu i odgovornost prema drugim ljudima. Koristili bi multidisciplinarni pristup gdje bi se svaka osoba posmatrala u različitim aspektima u kojima se ispoljava: tjelesnom, intelektualnom, emotivnom, socijalnom i duhovnom, poštujući dostojanstvo oba spola.

Islamska zajednica bi kroz osnivanje Centara za islamsko savjetovanje bila na usluzi pojedincima, grupama i članovima porodice koji u islamskom okruženju mogu potražiti odgovor i rješenja za teškoće s kojima se susreću u životu. Prednost ovih Centara bi bila da se nalaze u sklopu džamija ili pratećih vjerskih objekata, te bi imali mogućnost korištenja već postojećih objekata kao i imama i vjerskih službenika i službenica koji su već angažirani u Islamskoj zajednici. Prednost ovih Centara je i u tome što džamija ili prateći vjerski objekti mogu ponuditi nešto drugačije od onog uobičajenog, a to je u ovom slučaju savjetovanje pojedinaca koji dolaze u tu džamiju i njihovih porodica. Lakše je zatražiti pomoć i savjet na mjestu koje nije bolnica ili psihijatrijska ustanova, a usto dobiti i duhovnu pomoć te podršku imama ili drugih članova džemata.

Centri bi mogli nuditi pomoć u sljedećim oblastima savjetodavnog rada:

- Individualno savjetovanje
- Predbračno savjetovanje

- Bračno savjetovanje
- Porodično savjetovanje
- Savjetovanje o vjerskim pitanjima
- Edukacija kroz seminare i radionice

Islamska zajednica može ponuditi nešto novo u oblasti savjetovanja, a to je duhovna dimenzija koju građani rijetko ili nikako ne mogu dobiti u drugim ustanovama koje se bave savjetovanjem, a koja za mnoge predstavlja ključnu stvar u procesu rješavanja problema. Pritom se ne treba niti može zanemariti medicinski i psihološki aspekt pomoći, ali se može kvalitetno nadopunjavati.

IZ SAVJETOVALIŠTA CEI NAHLA (OSVRT NA BRAČNU KRIZU)

Ne postoji savršeni brak ili savršeno sretna veza. Svaki od partnera ulazi u brak s određenim teretom vlastitog iskustva i prošlosti. Oboje unose u vezu svoje vlastite ideje, stavove i način razmišljanja. I kako to u životu već ide, ideje i stavovi jednog partnera ne poklapaju se uvijek s razmišljanjem onog drugog.

Naravno da su te razlike normalne i ne znače da će vaš brak zapasti u krizu. Sitna razmišljanja često su i poželjna jer razbijaju rutinu i unose dinamiku u brak – niko ne bi htio biti u braku s vlastitom kopijom. Ali iste te male ili velike razlike, koje nam se čine sasvim simpatične dok nas nosi ljubav i brak normalno funkcionise, mogu postati iritantne i nepodnošljive u trenucima kad se pojave problemi.

Probleme u braku treba rješavati što prije i što odlučnije! Inače će jedan neriješen problem proizvesti druga dva, tako nastali novi problemi će se proširiti na još novih - i prije nego se i snađete shvatit ćete da ste stigli do samog kraja veze ili braka. Nemojte ignorisati probleme i prepustiti da ih rješava samo vrijeme. Nažalost, u našem mentalitetu često je prisutno mišljenje da se stvari rješavaju same od sebe, treba da se šuti i trpi bez da pokušamo nešto promijeniti, da

gurajući ih pod tepih i ignorišući nekom čarolijom nestanu. Ako ništa ne poduzmete, loš brak će s vremenom postati samo još lošiji. Problemi u odnosu s partnerom mogu dovesti do ozbiljnih psihičkih ili fizičkih poremećaja i oboljenja. Teško je zaboraviti probleme kod kuće. Oni se šire i na prijatelje, užu i širu porodicu, a naročito se negativno odražavaju na djecu.

Gotovo svaki bračni par jednom naiđe na krizu u braku zbog različitih problema. Tada jedan ili oba partnera počinju razmišljati da su pogriješili u odabiru partnera, da nikada neće biti bolje, razmišljaju o rastavi i o prekidu zajedničkoga života. Koji izbori tada postoje? Moguće je ostati u nezadovoljavajućem braku, prekinuti ga ili potražiti stručnu pomoć. Za ovo posljednje se odlučuje sve veći broj ljudi. Ostaje pitanje *kada, gdje i kome se obratiti?*

Odgovor na pitanje *kada* možete pronaći dajući odgovore na nekoliko sljedećih pitanja:

Osjećate li se izgubljeni i sami? Jeste li frustrirani, povrijeđeni ili ljuti jedno na drugo? Da li se neprestano svađate ili sukobljavate? Jeste li pomišljali na razdvajanje ili razvod? Nemate želju ili vremena za komunikaciju. Da li od razgovora o problemu postaje još gore? Ne znate kako bi to promijenili.

Odgovore na pitanja gdje i kome se obratiti lakše ćete pronaći ako odgovorite na prvo pitanje.

Bračni savjetnik vam može pomoći da jašnije sagledate situaciju, da objektivno odlučite šta bi bilo najbolje učiniti, bez ružnih emocija i gorčine koju najvjerojatnije osjećate.

Savjetovanje ne koristi samo parovima koji imaju problema nego i onima koji nemaju problema ali žele da ojačaju svoj brak i da se bolje razumiju. Čak će i oni koji najmanje razmišljaju o mogućim problemima – a to su mladi ljudi koji se tek spremaju na ulazak u brak - dobro učiniti ako prije porazgovaraju sa savjetnikom. Kroz taj će razgovor raspraviti eventualne razlike i naučiti kako se nositi s njima jednom kad oslabi početna zaljubljenost.

Summary

الموجز

FAMILY COUNSELING CENTERS – ISLAMIC
COMMUNITY CAN OFFER SOMETHING NEW

مراكز الاستشارات الأسرية – المشيخة الإسلامية يمكنها تقديم الجديد

Azra IBRAHIMOVIĆ

عذراء إبراهيموفيتش

There is a significant number of institutions in Bosnia and Herzegovina – state, private and non-governmental which offer assistance in solving marital/family problems, and yet there is a need for religious communities to get actively involved in comprehensive family care. In this paper, the author presents a concept which answers the question in which way the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina can get actively involved in the process of mental health care and resolution of marital and family problems of Muslims in Bosnia and Herzegovina. This concept calls for establishing of the center for Islamic counseling within the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina.

يوجد في البوسنة والهرسك عدد لا بأس به من المؤسسات والهيئات؛ الحكومية والأهلية وغير الحكومية، التي تقدم المساعدة في حل المشاكل الزوجية والأسرية، ورغم ذلك فإن الرعاية الشاملة للأسرة تحتاج أيضا إلى مشاركة أكثر فاعلية من قبل المؤسسة الدينية. وتقدم الكاتبة في هذا البحث تصورا تجيب فيه عن التساؤل حول الكيفية التي يمكن للمشيخة الإسلامية في البوسنة والهرسك أن تشارك بشكل أكثر فاعلية في عملية تحسين الصحة العقلية وحل المشاكل الأسرية والزوجية عند المسلمين والمسلمات في البوسنة والهرسك، وتنادي الكاتبة بتأسيس مراكز استشارية إسلامية تابعة للمشيخة الإسلامية في البوسنة والهرسك.